

Sambeek.

Den 10^{den} Augustus 1897 bezocht ik deze gemeente; ik reed van Vierlingsbeek naar Maashees; vandaar naar Vierlingsbeek, vervolgens naar Sambeek en daarna naar Boerner.

Men had er zoo goed als geen werk van gemaakt om mij te ontvangen; de burgemeester beweerde, dat hem de tijd ontbroken had om de boeren uit den Sambeekseken hoek te waarschuwen; hij meende, dat, als er een erewachter kwam alleen uit Sambeek, dat zulks dan het misnoegen in den Sambeekseken hoek zou opwekken. Daarom had hij maar alles nagelaten.

Een van zijn wethouders was 84 jaar (Tink); ook de andere wethouder scheen een oude man.

Ik zat met B. en H. een anderhalf uur over van alles te praten; ik ontving den pastoor met diens kapelaan in audientie, en ging vervolgens naar Boerner.

De Maaswaardden tusschen Sambeek en de Baas worden niet voor geweid; worden alle jaren gehooid, en daarna nageweid. De goede waarden zijn $\pm$ f 3500 de bunden waard; zij zijn meestal in handen van uitwonenden. Van de Raadsleden wonen er 5 te Sambeek, 1 te Sambeeksekenhoek en 1 te Bullen.

De kas van den gemeente-ontvanger sloot niet; er was f 1. te veel in.

Op de administratie ter secretarie vielen nogal aanmerkingen; in enkele registers van den burgerlijken stand was het wit niet aangestreept. Er was geen notulenregister van de vergaderingen van B. en H. Er ontbrak een register van aanvragen en beslissingen volgens de hinderwet; er was geen register van verleende vergunningen tot verkoop van sterke drank in het klein, en van de localiteiten, waarin vergunning was. Een register van aangiffen door stierenhouders ontbrak evenzeer. Den 3^{den} Mei 1902 kwam ik weer in de gemeente. Ik reed van Luyk over Beers, Lill, Wunroy, Rijkswaak, Beuzen naar Boerner, alwaar ik ontbeek in het hotel van Esfer. Van daar naar Sambeek, en vervolgens over Boerner naar Beuzen, alwaar ik (station Oeffelt) den trein nam naar den Moock.

Sambeek.

De gemeente geeft jaarlijks eene subsidie aan het hervormd, lijk armbestuur; ze geeft geen vast bedrag, maar dekt aan het einde van het jaar het behoor op de rekening van het arm bestuur. De gemeente behoeft nog maar f 250 te betalen.

De boeren over den Sambeekschcn district hebben de jochten op hunne gronden ten voordeele van het algemeen armbestuur verpacten aan hantwreelder Verheijen den Schuelh; — hij betaalt daarvoor f 40. —

In Sambeek woonde inder tijd een zekere Peters; diens zoon werd Redemptorist, en rustte niet, voor dat hij van zijn vader huis een Redemptoristenklooster gemaakt had. — Peters was niet lang met zijne kloosterbroeders in Sambeek; het klooster werd verplaatst naar 's Hertogenbosch. — Toen kwam er in dat klooster Redemptoristinnen, en die zijn er nog; het klooster is zeer rijk; alhier wordt het gebouwd en afgebroken; wat de eene overdeelt afbreekt, wordt door de andere overdeelt weer afgebroken; meubelen en timmerman verdienen er zeer veel geld aan; — bovendien doen deze zusters zeer veel goet aan de armen; zij laten zich daarbij leiden door den pastoor, zoo dat zij alleen die armen helpen, die zich goet gedragen, en die om die reden door den pastoor ter ondersteuning worden aanbevolen. — In dit klooster is eene dochter van den wethouder Melsen; van hem vernam ik het bovenstaande, alsmede dat onder de zusters ook eene jeffrouw Westervoudt was.

Er is in Sambeek een liefdelhuis, van zusters Dominicaansen; deze geven onderwijs aan meisjes, en maken zich daardoor zeer verdienstelijk.

Behalve deze twee kloosters is er nog een klooster, voor oude en ziekelijke Dominicaansen. De burgemeester meent, dat dit klooster zal worden verplaatst naar Schiedam, in welke gemeente het vroeger ook gevestigd was. Van dit laatste klooster verdient de gemeente absoluut niets, behalve de schoennaken en de sloepen. De burgemeester vindt het geen verlies, wanneer dat klooster naar Leuwigepoort naar Schiedam.

Veel oud archief van de gemeente is naar overgebracht zijn naar 's Hertogenberg; door wien, wanneer en waaraan wist men

Sambeek.

mij niet te zeggen. — Nu is er in Sambeek niet veel bijzonder merk: eer Bondam is er eens geweest, en zou nog eens terugkomen, hetgeen nog maar gebeurt. Zijn naam een oud stempel mede naar den Bosch, verder niets.

Ik droom bij N. en W. sterk aan op medewerking, om een harden weg te krijgen van Kenray over Oudloon naar Oploo; die weg zal ongeveer 1400 m. over grondgebied van Sambeek loopen; de gemeente heeft daar nog al gronden en bosschen liggen. — Ik geloof niet, dat van N. en W. voor een harden weg heel veel steun te wachten is.

Sambeek heeft met Beugen en Boomer samen, met groote moeite eene goede vroedvrouw gekregen; zij is pas in dienst gekomen. Per zal een salaris van f 400 krijgen.

De gratificatie van den gemeente veldwachter zal bij diens aantrekken worden gevraagd, belooft mij N. en W.

De toestand van de behoeftige klasse is zeer voldoende; draak gebrek lijdt niemand.

Twee oude wethouders: Melsen is 75 jr; Link 88 jr; bij het besturen van de gemeente zal de burgemeester van hen niet heel veel steun ondervinden; zij zijn geen van beiden meer „eene kracht“; m. a. w. de burgemeester is baas.

Den 13 maart 1905 kwam ik weer in de gemeente. Van seit Cruyl was ik per spoor tot Vierlingsbeek opgegaan. Ik bezocht den slaasheer, Vierlingsbeek en Sambeek, en keerde daarna van Boomer per trein naar Cruyl terug.

Ter bevestiging verscheen de caféhouder Thirsen, die in December 1904 eene vergunning overnam, welke vergunning bij nu met 1000 f kwijt was, waaraan ik natuurlijke prijs kon doen, en de heer Bouel, een aannemer student voor priester, aan huis bij den pastoor van Vortum — Mullen, die eene machtijsing kwam vragen om schadelijk gedruide te schieten. —

Van de zeven raadsleden waren er vijf in Sambeek, een aan den Sambeekschcn district (nl. de oude wethouder Mischen) en een te Mullen.

W. hebben lang en breed gesproken over het belang van

Sambek.

den aanleg van een harden weeg van Venray over Overloon naar Oploo. De groote tegenstander van dien weeg is de 80 jarige wethouder Mielieks uit den Sambekschcn district. Hij gelooft, dat zoo lang die man iets te zeggen heeft, er van dien zoo gewenschten verbindingsweg niets komt.

De gemeente heeft uitgestelde beschikkingen, bij de sleide slaafschappij is een plan in bewerking tot het in exploitatie brengen van 166 hl. A. (aanleg van weiden en boschen). In verband daarmede den kleren geraden, om een uitgezonderd register aan te leggen, waaruit ontrent ieder persoon afzonderlijk in eskenso alle mogelijke byzonderheden worden aangegeven, die later mispiken van belang kunnen zijn te weten.

Ontrent het nemen van het onderhoud der sevelerleidingen den laste der gemeente kan men tot geen eindduikt komen, zoo lang de kosten niet op de onderhoudsplichtigen worden verhaald worden. Men deinsde er voor terug, daarvoor den hoofdelijken omslag te verhoogen.

Er is in Sambek geen ~~keetij~~ Roomsche Katholieke begraafplaats, alleen een algemeene dits. Ora van het begraafte gemaakt te komen, dat de lijken ^{niet} op aangeweide aarde zullen begraven worden, opat er een schap vol geestde aarde mede in de kist.

Eene keurlijke armenpraktijk wordt waargenomen door Dr. Sterk uit Boorne; hij krijgt daarvoor f 50. — Voor de verloskundige hulp zoekt elke van de twee veedvrouwen uit Boorne, ~~was~~ die daarvoor f 130. — ontvangt. —

Niet tegenstaande men mij in 1902 beloofd had die bij zijn tractement te vragen, krijgt de veldwachter nog steeds zijn loon voor een gedeelte van f 50 in den vorm van een praktijk. — Hoopdaals er met klem op aangedrongen, dat men hierin verandering zal brengen.

Van den Sambekschcn traek wordt een herbealing onder wijs gegeven; de bodem valt het niet erg in den sundak; de Sambek is er zeer veel liefhebberij voor. —

Te Sambek is geen armade en geen rijkdom; er gaar haast geen menschen meer in Duitsland werken. Daar schijnt haast geen werk meer te zijn. — Ook geen meinsje gaar meer weg als wellenieder. — Er is in de gemeente veel werk; er zijn haast geen arbeiders te krijgen. — Alle

Sambek.

kleine boertjes hebben panney's aanschaff en bewerken daarmede den akker. —

Alleen kenschekend feit deelde de burgemeester mij mede, dat, ten gevolge van den strijd aak den eindloven schen hatermyh, alleen door de roombaterfabriek te Sambek sinds 1 Mei 1904 een verlies was geleden van f 1600, het verschil van den prijs, te eindloven gemaakt, en ~~te~~ den middelenprijs van den mijn te Maastrecht. Meerdere margarine fabriekanten hadden aan het beding van de roombaterfabriek te Sambek den middelenprijs van den mijn te Maastrecht geboden, wanneer men hen voortdurend ^{of holler} wilde leveren. Het bestuur had daarin echter niet willen treden.

Den 11 Mei 1904 kwam ik weer in Sambek. Van uit Ceyle bezocht ik eerst Maashees, daarna Vierlingheek en eindelijk Sambek. Te Spennep nam ik later den trein Boudel. den 15 och. —

Voor audientie had zich niemand aangemeld. — Wethouder Melsen was ziek; ik was des uitsluitend aangezeven op den burgemeester en op Mielieks, den 75 jarigen invloedrijken wethouder uit den Sambekschcn traek. —

Onze gesprekken liepen in de allererste plaats over den harden weeg Oploo-Venray, van welken weeg Mielieks een groote tegenstander is. Niet tegenstaande Sambek aan dien weeg niets heeft bij te dragen, noch voor aanleg noch voor onderhoud verhoorde Mielieks zich tegen dien weeg, en stonden alle leden van den Raad met hem tegen. — Mielieks bewerde, dat hij thans was voor de oude richting van den weeg, zooals die afspronkelijk geprojecteerd was, maar zich niet kon verenigen met de latere richting, zooals die nu aan de staten was aangevraagd. — Toen ik hem verweet, dat hij vroeger even sterk tegen de oude richting geijverd had, en thans deed, dat ik hem verdocht, dat hij zich had laten afstaken, om die wegeverhanding in ieder geval tegen te houden, bewerde hij, dat zulke loed niet voorat was. — Daar mij is medegedeeld is klenpt, de burgemeester van Boorne de groote tegenstander van den weeg, en zou diens tegenstand eigenlijk niet gekrenkte eigentijde voortspreiden; toen elgitalens

Sambek.

in der tijd
met de belanghebbenden een vergadering belegd had, om te overleggen, op welke wijze met de verbetering van dien weg ^{het best} zou bebroden, had men vergeten, den heer Klomp mit te noodigen die vergadering bij te wonen! Ende waer! Ik verdenk Klomp, dat hij thans niets heeft opgestaakt!

Met den burgemeester en met Michiels ging ik naar het Kroek, een half uur van Sambek gelegen, om de gemeentelijke ontginning van ± 40 hl. A. in oogenschouw te nemen: ~~het~~ eerst bouwland, dan bouwland en eindelijk grasland. Naar het mij voorkwam, zag alles er zeer goed uit. — De gemeente besteedde daarvoor tot nu toe ± 11.000 ; reeds een bedrag van ± 4.000 werd door gemeente weer ontvangen. — Voor het uelstagen van de ontginning is het zeer noodig, dat de Oeffelsche Raam verbeterd wordt; de Sleide Maatschappij is bezig daarvoor een plan te ontwerpen; men hoort in de kassen van verbetering op een subsidie van de Provincie. —

Wethouder Michiels is ook een tegenstander van de ontginning; haerel alles zeer goed graeit, verbelt hij aan iedereen, die het maar hooren wil, dat er in het Kroek niets graeit, dat men daar geen paarden afvee in de weide moet doen, omdat de dieren er arnmaede maeden lijden, enz.

Ik is wel keurig met ~~zo~~ ~~op~~ iemand als met, houden te maeten werken. Toen ik later met den burgemeester alleen was, klaagde hij daarover zijn bitteren nood. — Michiels laat ook zijn eigen paarden en zijn eigen vee niet in het Kroek weiden; hij zou maar willen, dat hij, als van ouds, daarvoor zoo goed als niets had te betalen, en zich op die manier ten koste van de gemeente kon bevoorraden; gelukkig, dat de burgemeester ~~dat~~ niet tot dergelijke praktijken wil medewerken.

Den 15 April 1913 berocht ik van uit Ayrh per auto de gemeenten Maashees, Vierlingsbeek en Sambek.

Burgemeester Sterens heeft verleden jaar een beaante gehad; zijn spraak is nog beleermend; zijne memorie heeft veel geleden. Als het niet spoedig oopenlijk verandert, zal hij bij op den duur geen burgemeester kunnen blijven.

Sambek.

Langs den toekomstigen kanden weg Oploo - Venray heeft gemeente ± 60 hl. A. liggen; men vond daarin geen reden, het tot stand komen van dien weg geldelijk te bevorderen, en vindt het al mooi, dat gemeente de behoedigde gronden kosteloos afstaat, niettegenstaande de Sambekse slaek, 100 koeien met 500 beuwers ($\frac{1}{3}$ van het riedental der gemeente) daar zeer bij profiteert.

Omtrent de ontginning van het Kroek is een uitbreiding bescheiden staet aangelegd! Na afbrek der ontvangsten heeft gemeente daaraan thans ± 13.000 ten koste gelegd, waarvoor ± 100 hl. A. gedeeltelijk ontgonnen, gedeeltelijk nog in aanleg zijn; vaste inkomsten heeft men daeruit tot nu toe ± 1606 .

Sleide Maatschappij bewerkt nog alles voor gemeente; duur, maar goed.

Voor staats beschikken gewaelt men blijbaare niets.

Maatschappij Zachariae werkt zeer in het groot; men kan verstaan, dat er minstens ± 300.000 in zit; over de resultaten kon men niet oordeelen, maar het resultaat zeer vlot.

Stoermuivelfabriek aan de Sambekse slaek; 1200 koeien
Wandkracht fabriek in Sambek; 220 koeien.

Wandkracht fabriek in Vochem; 100 koeien.

Het gaet den menschen in Sambek goed; arnmaede wordt er niet geleden; arnbesturen bithoeren zoo goed als niet te bedelen.

Er zullen in het geheel nog een 20 menschen in Duitsch land werken.

De slechte woningen zijn opgeruimd; nog een kraak moet op den duur onbewoonbaar verbleven.

Toestand van de waterleidingen heet vrij goed, behalve van de Oeffelsche Raam, voor verbetering van de Raam werd door Venhuizen, ambtenaar van de Sleide ll P. 1 een verbeteringsplan opgesteld tot ± 28.000 ; omtrent de repartitie der kosten konden de gemeenten het tot nu toe blijbaare niet eens worden.

Opwint voor de wegen is duur; ± 2.10 gemeten op de wal; moet boven raerward gebaggerd worden.

In Boermeer wordt onderdijns gehaald in tekenen

Sambeek.

voor landbouwers is daar een landbouw cursus.

Sinds een ja of vier is er in Sambeek een eigen Kroonsche begraafplaats; in de kisten wordt thans geen gewijde aarde meer gedaan; op de algemeene begraafplaats wordt niet meer begraven.

Den 12^{den} Augustus 1918 bezocht ik per auto van uit Cuijk de gemeenten Maashees, Vierlingsbeek en Sambeek.

Door dat ik met burgemeester Nieter de gemeentelijke ontginningen te Overloon was garant in oogenschouw nemen, kwam ik er in Vierlingsbeek en in Sambeek veel te laat aan.

Er is in gemeente geen bepaalde woningnood; wel is er gebrek aan baarderijen, benodigde waarvan vele jonge boeren ongebruikt moeten blijven.

Men hoopt zeer op een locaalspoorweg naar Mill; Voorhaeren vraagt deswege van de gemeente $\text{f} 30.000$. En den laatste tijd heeft men er niet meer van gehoord.

Het distributie bedrijf werd gesteld onder leiding van Hendrik, hoofd der openbare school; het loopt goed.

Van de verbetering der gemeentelijke besibtingen heeft men geen beschrijving gemaakt. Het bleek bleek $\text{f} 166$ bl. A. werd door gemeente overgenomen en bij gedeelten verhuurd. — Thans volgt men een ander systeem: men verhuurt de chonkponnen beide op langere termijn - 40 jaar - tegen huur $\text{f} 20$. - de dectake; men loopt op die manier minder risico, maar maakt in voorspoedige jaren ook minder winst. —

Voor de bebouwing der hooge gronden zal men bij staatsbeschikking terecht komen; dat heeft het verloopig zoo valhandig, dat het nog wel eenigen tijd kan duren, vóór dat ook Sambeek aangeraakt wordt. —

Men doet veel van de waterleidingen; special

Sambeek.

ook van de Oeffeltse Raam. — Oeffelt zelf doet evenwel niets; ziet daarvan het belang niet in. — Als het een dag regent, staan alle lands liggende gronden onder water. Om daarvan verlost te worden, maken thans de baven liggende gronden op hunne kosten onder de gemeente Oeffelt de Raam zoo goed mogelijk in orde. — Men hoopt, dat Remmen, de nieuwe bevoegde burgemeester van Oeffelt, in deze hande lende zal optreden, en alles belang zal behartigen. — Toen ik den burgemeester slechts verweet, dat Sambeek de Raam van de oprens van Vierlingsbeek tot 400 l' verder niet weegt, antwoordde hij, dat zulks wel noodig moet, want, als zij het water uit Vierlingsbeek weegen, en het kon onder niet weg, dan verdrinkt Sambeek!

Landbouw onderwijs wordt verspreid in Vortum en aan den Sambeekschou kolk; tuinbouw - teken en ambachts onderwijs in Boxmeer - leeraar van Coath. —

Het burgerlijk armbestuur heeft zoo goed als geen fondsen; een gemeentelijk subsidie van $\text{f} 1000$. is hoog noodig. —

Men meent, dat de exploitatie van "Lactaria" financieel slechte resultaten geeft; er wordt te veel voor de jacht gedaan; de konijnen daen veel schade. — De klachten over de anti-Nevensche tendensen van den heer de Bloey van Scheltinge zijn sterk overtroffen.

Den 1 Juni 1922 bezocht ik van uit Cuijk de gemeenten Sambeek en Boxmeer.

Geen vereeniging ter voorsiening in de volkshuisvesting. Het Rijkspremie werden 18 woningen gebouwd. Bij laatste Raadsverkiezing werden drie raadsleden uitgeverpen: vicariteit Sambeek - Mellem - Sambeekschou kolk. Sambeek, dat vroeger 4 raadsleden had, heeft er thans nog twee. Distributie bedrijf electriciteit kost $\text{f} 50.000$; men bedient Sambeek, Mellem en een stuk van Vierlingsbeek, en Vortum.

Sambeek.

Men moet f6.-garantie per inwoner betalen; nu de kalen goedkooper worden, moet dat bedrag minder worden; men heeft thans geen voordeel van de goedkoopere kalen clausule.

In 1920 liet men 100 H. A. heidegrond plaegen; daarvan worden 25 H. A. bezet met dennen; twee woningen, ieder met 5 H. A. voor landarbeiders. Op de overige 65 H. A. moeten 4 boerderijen met staatssteun gesticht worden; voor 2 boerderijen is bereids ruim f19.000 begesegd; 2 x f400 per H. A. In het geheel heeft men staatssteun aangevraagd voor de stichting van acht boerderijen.

Geen beschrijving der exploitatie van het gemeentelijk bezit; als ik weer in Sambeek kom, zal het in orde zijn; ook voor een kaart zal men zorgen.

Voorloopig zal er in Sambeek nog geen bijzonder onderwijs worden gegeven; onderwijs wet 1920 blijft voorloopig buiten toepassing.

Onder leiding van burgemeester van Sambeek werd de Cleffeltse Kraam verbeterd, er werd f1800 aan verwerkt. Aanvankelijke weigering Vierlingsbeek zijn aandeel (13%) te betalen; naar het schijnt, is Vierlingsbeek thans tot andere gedachten gekomen, en zal betaling thans spoedig volgen.

Aan den radioweg werd voor burgerwacht een schietbaan aangelegd; de liefhebberij voor burgerwacht wordt thans weer groter.

4 werklozen; gemeente houdt hen aan het werk.

3 roomboterfabrieken; Sambeek, met 230 koeien, is aangesloten bij Vierlingsbeek; de Twist, met 100 koeien, en Sambeeksche haek met 100 koeien behooren bij de fabrieken aan de Twist, en de Sambeeksche haek.

De ontginning van het blaek kostte f35000; bracht in 1921 f9200 op.

Het heide l^u werk men niet meer; men draeg aan die l^u den aanleg op van den weg Sambeek - blaek Sambeek l^u B. en W. dit werkzaamheid in oogenschouw gaar nemen.

Staatsboschbeheer was van oordeel, dat Sambeek niet genoeg grond had, geschikt voor boschbeheer; men werkt dus niet met Staatsboschbeheer.

Sambeek.

Zacharia gaat slecht; de emelten schijnen ontzettend veel lavand te doen. Er zijn nog veel konijnen.